

Toetsing Gelders Natuurnetwerk

**Gaanderenseweg 381
Doetinchem**

Herziening 2016

Toetsing Gelders Natuurnetwerk

Gaanderenseweg 381 Doetinchem

Herziening 2016

Titel	Toetsing Gelders Natuurnetwerk Gaanderenseweg 381/Doetinchem Herziening 2016
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	13 juni 2016
Status	definitief

Bureau
Bleijerveld

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
fax 0566-632074

mbleijerveld@planet.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
1.4	Status plangebied	
2	WETTELIJK KADER	7
2.1	Inleiding	
2.2	Afwegingskader	
2.3	Mitigatie	
2.4	Compensatie	
2.5	Vereisten Ecologische Verbindingszone	
3	EFFECTEN	14
3.1	Functionaliteit plangebied	
3.2	Effecten ingreep	
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16
4.1	Conclusies	
4.2	Aanbevelingen	

LITERATUURLIJST

BIJLAGE I. Kernkwaliteiten GNN deelgebied 36

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Gaanderenseweg 381 te Doetinchem bevindt zich een woonperceel met monumentale boerderij. Het voornemen bestaat om de bestaande gebouwen te renoveren en een deel van het perceel af te splitsen ten behoeve van nieuwbouw. Het perceel is deels gelegen in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en deels in de Groene ontwikkelingszone (GO). Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in het GNN in principe verboden, tenzij deze geen significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities te weeg brengt. In de GO zijn ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan mits deze gepaard gaan met een versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

Figuur 1: Globale ligging plangebied (rood).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een toetsing van de ontwikkeling aan het beleidskader van het GNN en de GO. De afweging is gemaakt op basis van de omgevingscondities en de actuele en beoogde natuurwaarden. Daarnaast worden de consequenties en mogelijke vervolgstappen inzichtelijk gemaakt.

1.2 Opzet onderzoek

Voor de afweging is gebruik gemaakt van verschillende overheidsbronnen, met name de Omgevingsverordening (2015) en de digitale Atlas van de provincie Gelderland. Daarnaast is het plangebied bezocht in het kader van een *quick scan* flora en fauna. De resultaten van de quick scan (Flora- en faunaonderzoek Gaanderenseweg 381/Doetinchem. Bureau Bleijerveld, Herziening 2016) zijn eveneens meegenomen in de afweging wat betreft de actuele waarden van het gebied.

1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied wordt gevormd door het erf van een voormalige boerderij annex café en meet circa 0,7 ha (fig. 2). In recente jaren was er een antiekhandel gevestigd. Het ligt ingeklemd tussen de drukke Gaanderenseweg (west), de Hulleweg (noord) en de Bielheimerweg (zuid). Aan de oostzijde grenst het terrein aan een bos en een woonerf. Het gehele perceel is afgerasterd met een hoog gazen hekwerk. Het parkachtige terrein bestaat ruwweg uit grasland met solitaire bomen. Langs de perceelranden zijn dit wat oudere bomen, met name eiken en langs de zuidoostgrens platanen. In het centrum staan jonge fruitbomen. Struiken zijn beperkt aanwezig. Recentelijk zijn verspreid over het terrein lage beukenhagen aangeplant. De oorspronkelijke bebouwing, een boerderij en een stal, bevinden zich aan de Gaanderenseweg. In het centrum staat een glazen gebouw met houtskelet.

Het plangebied ligt aan de voet van glooiende zandrug die uitloopt in het vlakke gebied van de Oude IJssel. De zandrug heeft een besloten karakter. Het aangrenzende weidegebied is open met her en der laanbeplanting. Vijftig meter ten zuiden van het plangebied loopt de gekanaliseerde Bielheimerbeek die westelijk van het terrein uitmondt in de Oude IJssel. Afgezien van de beek is in en rond het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig.

Het voornemen bestaat om de bestaande bebouwing te renoveren en te verdelen in een daghorecagelegenheid (bijgebouwen) en een woonerf (boerderij). Met het oog op de horecafunctie is de strook langs de Hulleweg gereserveerd als parkeergelegenheid (fig. 3). Voor de bekostiging van het project is een bouwkaavel voor een extra woning gereserveerd in de oosthoek van het terrein. Het erf wordt toegankelijk gemaakt via een onverhard pad langs de oostgrens van het plangebied vanaf de Hulleweg. In de huidige situatie heeft het plangebied een bebouwd oppervlak van 735 m² en de bestemming detailhandel. De maximale bouwoppervlak mag 809 m² bedragen. De nieuwbouwwoning mag een maximum inhoud hebben van 750 m³ (ca. 140 m²) en een maximale oppervlakte aan bijgebouwen van 100 m².

Figuur 2: Luchtfoto met erfrens (rood).

Figuur 3: Inrichtingsschets beoogde situatie Gaanderenseweg 381.

Foto 1: Zuidwesthoek van het terrein.

Foto 4: Noordwesthoek van het terrein met entree vanaf de Hulleweg.

Foto 2: Zuidoosthoek van het terrein.

Foto 5: Noorzijde van het terrein met op de achtergrond de Hulleweg.

Foto 3: Zuidrand plangebied met Bielheimerweg.

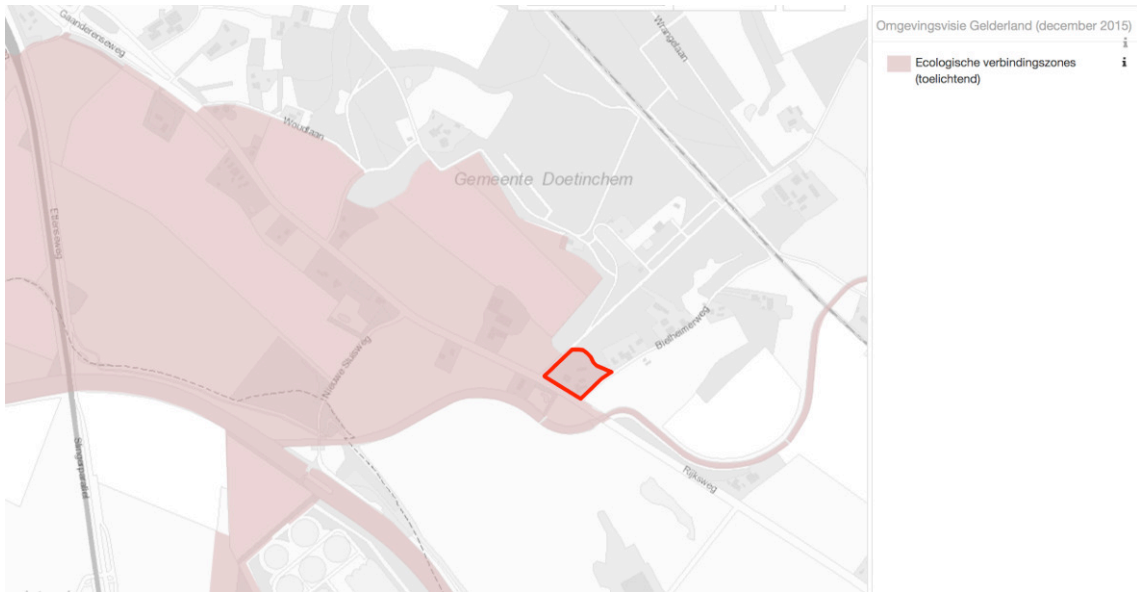
1.4 Status plangebied

Het plangebied ligt op de grens van het GNN en de GO binnen deelgebied 36 (fig. 4). In bijlage I zijn de kwalificerende kernkwaliteiten van het deelgebied opgenomen. De bossen ten noorden van het plangebied en de nabijgelegen waterlopen behoren tot het GNN, het gebied ten westen en oosten tot de GO. De GO ten westen van het plangebied heeft tevens de status van ecologische verbindingszone (fig. 5). Het betreft de verbinding tussen Slangenburg en Montferland (nr. 14) met het model Das. Het terrein zelf is grotendeels onderdeel van de GO en de verbindingszone met uitzondering van de noordoosthoek die tot het GNN behoort. Circa 918 vierkante meter van het plangebied behoort tot het GNN. Aan de oostzijde van het terrein ligt een strookje zonder status. De ruimtelijke ontwikkeling heeft betrekking op de oosthoek van het terrein. Het nieuwbouwwak ligt grotendeels in de GO en de verbindingszone en overlapt hiermee met een oppervlakte van circa 111 vierkante meter. Op basis van figuur 6 lijkt de noordhoek van het bouwwak in het GNN te liggen. De overlap bedraagt circa 4 vierkante meter. De gegeven oppervlakten zijn een benadering, omdat van het plan geen GIS-gegevens beschikbaar zijn. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verschillende overlappen met beschermde gebieden.

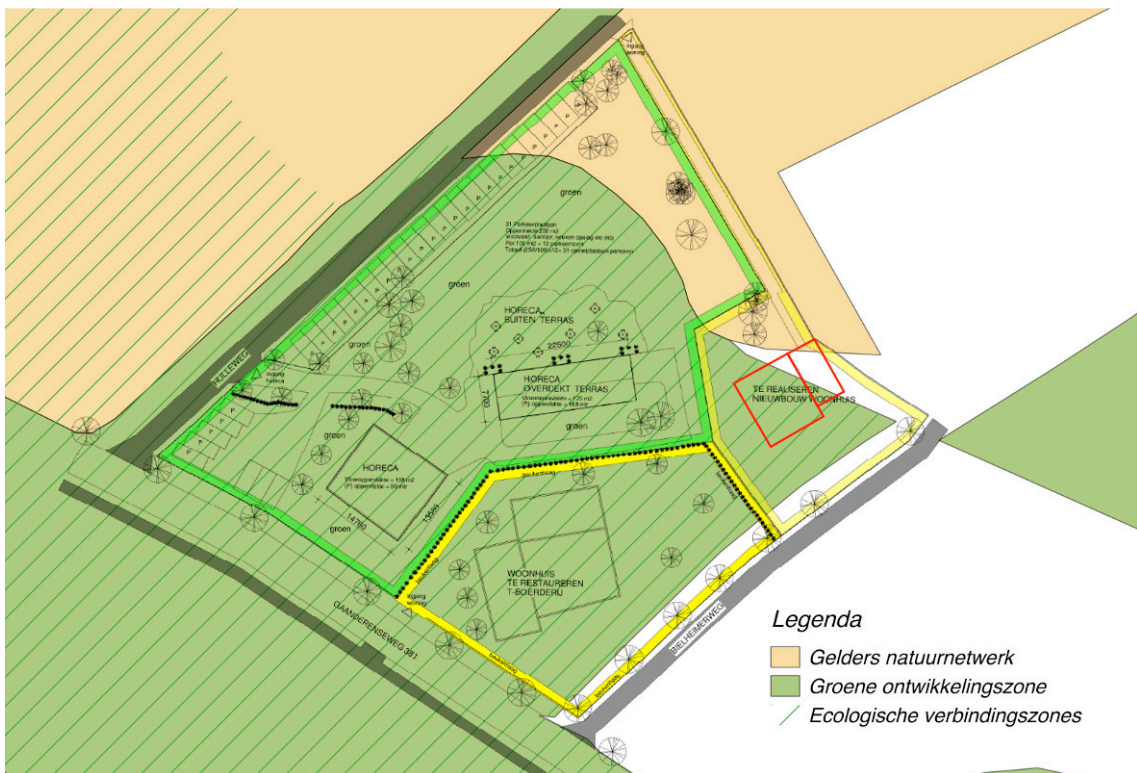
Deelontwikkeling	Overlap met	Oppervl (m ²)	Ontwikkeling
Bouwwak woning/schuur	GO + EVZ	121	Bebouwing
Bouwwak schuur	GNN	4	Bebouwing

Figuur 4: Ligging plangebied (rood) t.o.v. het GNN.

Figuur 5: Ligging plangebied (rood) t.o.v. EVZ.

Figuur 6: Ligging plangebied (groen/geel) t.o.v. het GNN. In rood is het nieuwbouwperceel weergegeven. De begrenzing van het plangebied is bij benadering in het GIS-bestand van het GNN gevoegd.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming binnen de voormalige Gelderse EHS en anderzijds uit het zoekgebied van 7300 ha voor 5300 ha nieuwe natuur. Daarnaast maken de reeds gerealiseerde delen van verbindingzones deel uit van het GNN. Het beleid met betrekking tot het GNN is ten eerste gericht op de bescherming en het herstel van de aanwezige natuurwaarden, ten tweede op de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden.

2.2 Groene Ontwikkelingszone (GO)

De GO bestaat uit alle gebieden met een andere bestemming dan natuur binnen de voormalige Gelderse EHS. Het beleid met betrekking tot de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones, waaronder landgrensoverschrijdende klimaatcorridors. De ontwikkelingsdoelstelling is tweeledig: ontwikkeling van functies in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten natuur en landschap. In de GO worden natuur- en landschapselementen aangelegd ter verbetering van de migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

2.3 Beschermingsregime GNN

In een bestemmingsplan zijn binnen het GNN geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- a. er geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- b. er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- d. de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De kernkwaliteiten zijn beschreven voor het betreffende deelgebied.

Saldobenadering bij uitbreiding van bestaande functies in het GNN

Uitbreiding van bestaande functies is mogelijk indien deze wordt gecombineerd met de ontwikkeling van een compensatielocatie, zodat de kernkwaliteiten per saldo verbeteren. De saldobenadering is steeds gericht op het compenseren van de verloren gegane oppervlakte natuur plus de compensatietoeslag en de versterking van de ecologische samenhang tussen de natuurgebieden. De effecten van het plan op de overige kernkwaliteiten worden in hun onderlinge samenhang beoordeeld. Deze benadering is alleen toepasbaar indien:

- de combinatie van bestemmingswijzigingen binnen één ruimtelijk plan wordt vastgelegd dan wel in één of meer onderling samenhangende, gelijktijdig vast te stellen plannen.
- juridisch bindende afspraken zijn gemaakt (zie artikel 2.7.1.1, 3e tot en met 6e lid).

Over ruimtelijke plannen die voorzien in een ingreep in het GNN en de bijbehorende compensatie moet in het voorontwerp-stadium overleg worden gepleegd met de betreffende provinciale diensten op grond van artikel 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Voor die onderdelen van het GNN die tevens vallen onder de Europeesrechtelijke bescherming van Natura 2000-gebieden zullen de ontwikkelingen ook moeten passen binnen het Beheerplan N2000. Het verdient aanbeveling hierover al in de aanvangsfase van een initiatief contact op te nemen met de provincie voor een gezamenlijke eerste verkenning van de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en randvoorwaarden vanuit sectorale wet- en regelgeving, zoals de Boswet, Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet etc.

Kernkwaliteiten en significante aantasting

In alle gevallen waarin een significante aantasting niet bij voorbaat kan worden uitgesloten, zal de initiatiefnemer van een grootschalige ontwikkeling of een combinatie van ontwikkelingen binnen het GNN, de effecten van deze ontwikkelingen op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN moeten onderzoeken. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden en de bijbehorende milieucondities. Een ontwikkeling kan een significante aantasting van de kernkwaliteiten tot gevolg hebben, indien deze leidt tot:

- een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur. Onder landschapselementen verstaan wij onder andere heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen;
- een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren tussen de verschillende leefgebieden in delen van het GNN;
- een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing is vereist en als zodanig worden genoemd in de AMvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet;
- een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
- een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
- een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming;
- een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten;
- een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting;
- Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Omgang met kernkwaliteiten

Bij de beoordeling van de effecten op kernkwaliteiten in het GNN is het steeds van belang dat oppervlakte en ecologische samenhang niet worden aangetast dan wel substantieel worden versterkt. Daar waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, kan het voorkomen dat bij uitbreiding van een functie een beperkte toename niet te vermijden is. Alhoewel uitgangspunt is dat die beperkte aantasting zo veel mogelijk wordt voorkomen kan - in gevallen waarin dit niet mogelijk blijkt - door een toename in oppervlakte natuur en verbetering van de ecologische samenhang, toch een positief saldo worden bereikt

Geen reële alternatieven en groot openbaar belang

Indien binnen het GNN een nieuwe ontwikkeling wordt overwogen, dient te worden onderzocht of reële alternatieven bestaan voor de betreffende ontwikkeling en of met de ontwikkeling een groot openbaar belang is gemoeid. Bij de vraag of er reële alternatieven zijn voor de betreffende ontwikkeling, gaat het erom dat wordt onderzocht of er een mogelijkheid bestaat de betreffende ontwikkeling op een locatie buiten het GNN te realiseren. Hierbij dienen – voor zover mogelijk – zowel mogelijkheden binnen als buiten de betreffende gemeente te worden overwogen. Tijdverlies en meerkosten spelen bij dit onderzoek een ondergeschikte rol. Alleen indien het tijdverlies en de meerkosten van een alternatief buitensporig veel groter zijn dan die van het oorspronkelijke plan, kan hier betekenis aan toekomen. Tot groot openbaar belang worden in ieder geval gerekend de veiligheid, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van olie of gas en de plaatsing van windturbines. Kortetermijnbelangen kwalificeren

niet als een groot openbaar belang.

Mitigatie en compensatie

Indien is aangetoond dat geen reële alternatieven bestaan voor een ontwikkeling binnen het GNN, dient vervolgens te worden onderzocht of deze significante gevolgen kunnen worden voorkomen (gemitigeerd). Hierbij kan onder andere worden gedacht aan maatregelen met betrekking tot de inpassing van de ontwikkeling in de omgeving. Indien mitigatie niet of onvoldoende mogelijk is, wordt toegekomen aan compensatie. Hierbij gaat het om de realisatie van een nieuw areaal natuur. Compensatie dient te worden gerealiseerd in of nabij de GO en vindt bij voorkeur in de nabijheid van de ingreep plaats, mits zodoende een duurzame situatie ontstaat.

Indien er in de nabijheid van de ingreep geen mogelijkheden voor compensatie zijn, moet worden uitgeweken naar een locatie op afstand van de ingreep. Als eerste komen daarvoor dan de door de provincie op te richten compensatiepoules in aanmerking. Dat zijn natuurontwikkelingsgebieden die op strategische locaties in het GNN worden ontwikkeld. De compensatie dient planologisch te worden verankerd in hetzelfde bestemmingsplan dan wel in een ander, gelijktijdig vast te stellen, bestemmingsplan. Na realisatie van de compensatie wordt het betreffende gebied aan het GNN toegevoegd. Gedeputeerde Staten zullen daartoe de begrenzing van het GNN en GO jaarlijks aanpassen aan de bestemmingswijzigingen die er in GNN en GO hebben plaatsgevonden.

Kwaliteitstoeslag

In veel gevallen kan niet met 1:1 compensatie worden volstaan. Hoe langer het duurt voordat de natuur die door een ontwikkeling significant wordt aangetast weer kan worden hersteld, des te omvangrijker zal de compensatie moeten zijn. Hierbij wordt er voor natuur met een ontwikkeltijd van minder dan vijf jaar, geen extra toeslag gehanteerd. Voor natuur met een ontwikkeltijd van vijf tot vijftientig jaar wordt een toeslag van 33 procent gehanteerd en voor natuur met een ontwikkeltijd tussen de vijftientig en honderd jaar geldt een toeslag van 66 procent. Voor natuur met een ontwikkeltijd van meer dan honderd jaar kan geen standaard toeslag worden vastgesteld, maar zal maatwerk moeten worden geboden boven de toeslag van 66 procent. Naast een toeslag met betrekking tot de omvang van het vernietigde areaal, dienen tevens de kosten voor de inrichting en de kosten van ontwikkelingsbeheer te worden vergoed.

Compensatieplan

Ter onderbouwing van het voorgaande dient door de initiatiefnemer een compensatieplan te worden opgesteld. Hierin moet worden beschreven welke mitigerende maatregelen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op de kernkwaliteiten zoveel mogelijk worden beperkt. Vervolgens moet worden aangegeven welke compenserende maatregelen zullen worden getroffen. Ook moet worden beschreven op welke wijze wordt verzekerd dat de mitigatie en compensatie ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd en de wijze van monitoring en rapportage van de tenuitvoerlegging van mitigatie en compensatie.

De daadwerkelijke uitvoering van mitigatie en compensatie kan worden verzekerd door het sluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de initiatiefnemer en het bevoegde gezag (eventueel in combinatie met een boetebeding) of door de opname van een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan waarin de betreffende ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

2.4 Beschermingsregime GO

Eerst de ladder duurzame verstedelijking toepassen

Bij ruimtelijke ingrepen in de GO is allereerst onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging enerzijds en uitbreiding van bestaande bestemmingen anderzijds. Vervolgens is een onderscheid gemaakt naar de schaal van de ingreep en daarmee naar het effect ervan op de kernkwaliteiten. Echter, voorafgaand aan de vraag of nieuwvestiging op grond van het natuurbeleid mogelijk is, wordt eerst de ladder voor duurzame verstedelijking toegepast.

Grootschalige nieuwvestiging

Op grond van het voorgaande liggen binnen de GO mogelijkheden voor projecten die bijdragen aan een substantiële versterking van de kernkwaliteiten. Grootschalige nieuwvestiging die naar aard en schaal het karakter van het betreffende gebied wezenlijk aantast, past hier niet. Dit ligt anders wanneer een groot openbaar belang in het geding is en reële alternatieven ontbreken. Het gaat dan bijvoorbeeld om nieuwe infrastructuur of woningbouwlocatie.

Kleinschalige nieuwvestiging: substantiële versterking kernkwaliteiten

Voor kleinschalige nieuwvestigingen die het gebiedskarakter naar aard en schaal niet wezenlijk veranderen, liggen tevens mogelijkheden indien gecombineerd met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten in hetzelfde of in een gelijktijdig vastgesteld bestemmingsplan. Zonder de combinatie met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten, zou de GO niet de meest voor de hand liggende plaats zijn voor een dergelijke ontwikkeling.

Grootschalige uitbreiding: substantiële versterking kernkwaliteiten

Bij uitbreiding van bestaande functies is een onderscheid gemaakt naar de omvang van de uitbreiding, omdat deze rechtstreeks verband houdt met het effect ervan op de kernkwaliteiten. Een grootschalige uitbreiding is mogelijk onder de voorwaarde dat deze gecombineerd wordt met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten. Een grootschalige uitbreiding is een uitbreiding met meer dan 30 procent van de bestaande bestemming. De bijzondere toegevoegde waarde van de functiecombinatie, die bijdraagt aan de versterking van de kernkwaliteiten, maakt dat de ontwikkeling past in de GO.

Grootschalige uitbreiding van grondgebonden landbouw, landgoedbedrijven en extensieve openluchtrecreatie

Voor grondgebonden landbouw, landgoedbedrijven en extensieve openluchtrecreatie wordt ontwikkelingsruimtegeboden, voorzover de kernkwaliteitenpersaldoniet significant worden aangetast. De functies grondgebonden landbouw en het landgoedbedrijf - volgens de definitie van de Natuurschoonwet - verdienen een bijzonder behandeling omdat beheer en onderhoud van het landschap deel uitmaken van hun bedrijfsvoering. Deze functies dragen direct bij aan de instandhouding van het landschap en daarmee ook aan de kernkwaliteiten. Daarom is voldoende wanneer bij uitbreiding de kernkwaliteiten per saldo niet worden aangetast.

Voor plannen en projecten op bestaande landgoederen geeft de Natuurschoonwet een goede beschrijving van bouwwerken en functies die meetellen voor de kwalificatie. Plannen en projecten die niet meetellen voor de rangschikking onder de Natuurschoonwet vallen onder het regime voor overige functies.

De Groene Ontwikkelingszone draagt in het bijzonder bij aan de belevingswaarde van het waardevolle cultuurlandschap en heeft daardoor een bijzondere rol voor extensieve openluchtrecreatie. Daarom wordt aan uitbreiding van bestemmingen voor extensieve openluchtrecreatie dezelfde randvoorwaarde gesteld als aan grondgebonden landbouw en het landgoedbedrijf. Het gaat dan bijvoorbeeld om routegebonden voorzieningen, dagrecreatieterreinen en dergelijke.

Kleinschalige uitbreiding: per saldo geen aantasting

Een beperkte uitbreiding (tot 30 procent) van een bestaande functie kan in een bestemmingsplan worden toegestaan, indien is aangetoond en verzekerd dat de betreffende activiteit landschappelijk wordt ingepast en de kernkwaliteiten per saldo niet worden aangetast. In het algemeen zal een goede landschappelijke inpassing ter plaatse van de ingreep volstaan.

Omgang met kernkwaliteiten

Bij de beoordeling van de effecten op kernkwaliteiten in de GO is het steeds van belang dat oppervlakte en ecologische samenhang niet worden aangetast dan wel substantieel worden versterkt. Daar waar het geluidbelasting, licht en verstoring van rust betreft, kan het voorkomen dat bij uitbreiding van een functie een beperkte toename niet te vermijden is. Alhoewel uitgangspunt is dat die beperkte aantasting zo veel mogelijk wordt voorkomen kan - in gevallen waarin dit niet mogelijk blijkt - door een toename in oppervlakte natuur en verbetering van de ecologische samenhang, toch een positief saldo worden bereikt.

Verevening

Substantiële versterking

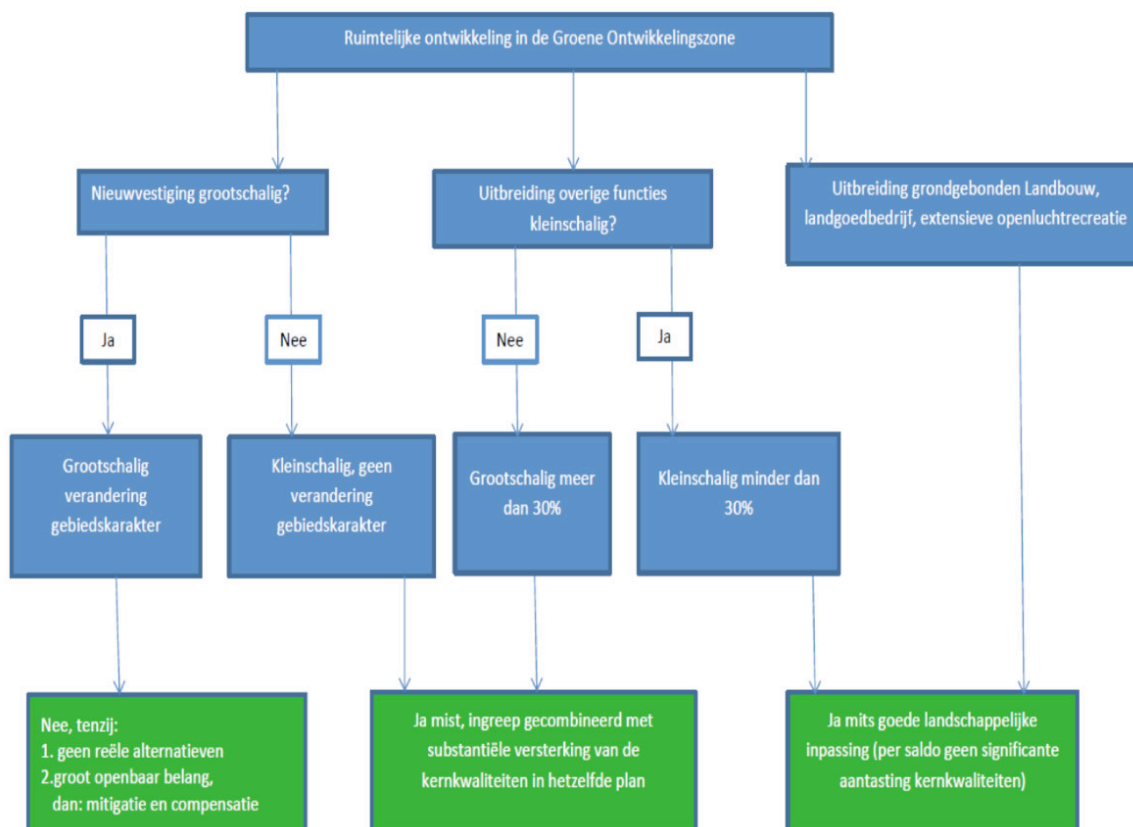
Zowel bij nieuwvestiging als bij een grootschalige uitbreiding dient, naast een goede landschappelijk inpassing, sprake te zijn van een per saldo substantiële versterking van de kernkwaliteiten van de GO. Daarbij is zowel de invulling van het begrip "substantieel" van belang als de wijze waarop de afspraken worden vastgelegd.

Ter invulling van het begrip "substantieel" kan bij een functiecombinatie met wonen bijvoorbeeld worden gedacht aan een nieuw landgoed waarbij wij onder een substantiële versterking van de kernkwaliteiten verstaan: de combinatie van één huis van allure met ten hoogste drie wooneenheden met minimaal 5 ha natuur. Bij meer huizen of wooneenheden verwachten wij een evenredige vermeerdering van de versterking van de kernkwaliteiten. Bij de keuze voor de te ontwikkelen natuur verwachten wij dat - in geval van een ontwikkeling binnen een verbindingzone - wordt aangesloten bij de kernkwaliteiten van de GO in het algemeen en het betreffende gebied in het bijzonder. In het geval van een ontwikkeling buiten een verbindingzone verwachten wij dat wordt aangesloten bij de kernkwaliteiten van het aangrenzende GNN in hetzelfde deelgebied.

De substantiële versterking van de kernkwaliteiten kan worden verzekerd door de opname van een voorwaardelijke verplichting in het betreffende bestemmingsplan of door het sluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag (eventueel in combinatie met een boetebeding), alvorens het bestemmingsplan wordt vastgesteld. Gelet op de omvang van de vereiste verevening is hier een vereveningsparagraaf in een structuurvisie en een daaraan gekoppeld fonds, niet geschikt.

Per saldo versterking

Gemeenten wordt geadviseerd om voor de GO een vereveningsbeleid uit te werken in haar eigen ruimtelijk beleid. Daarvoor kunnen verschillende methodes worden gehanteerd. De keuze is afhankelijk van aard en omvang van de gewenste verevening en kan per geval verschillen. Bij kleine ingrepen kan een vereveningsparagraaf in de eigen structuurvisie en een verdere uitwerking daarvan in een bestemmingsplan de oplossing zijn. Daarbij kan dan een fonds worden ingesteld ter versterking van natuur en landschap. Het fonds wordt gevoed met beperkte bijdragen bij kleinschalige uitbreidingen. Vanuit dit fonds worden de projecten gefinancierd die bijdragen aan de versterking van natuur en landschap en in het bijzonder aan de realisatie van de verbindingzones volgens de beschreven ontwikkelingsdoelstelling. In onderstaande diagram is het afwegingskader weergegeven van ruimtelijke ontwikkelingen in de GO.

2.5 Vereisten Ecologische Verbindingszone

De EVZ waarbinnen het plangebied valt heeft het model Das. Dit model is gebaseerd op de modellen das en boommarker en bestaat uit een brede corridor. De corridor is opgebouwd uit kleinschalig landschap waarin houtwallen, singels en bosjes dekking bieden en geleiding geven, en waarin voldoende geschikte voedselgebieden aanwezig zijn. 'Natte' elementen zijn niet noodzakelijk. Dit model is, behalve voor das en boommarker, functioneel voor allerlei dieren van bossen, bosranden en kleinschalig landschap. In de verbindingszone kan vergroting van aanwezige bouwpercelen via bestemmingsplanwijziging plaats vinden, mits rekening wordt gehouden met de omgeving, inclusief het (potentiële) functioneren van verbindingszones.

Landschapszone

In dit model vallen corridor en landschapszone samen; de landschapszone is in principe 500 meter breed, over maximaal een kilometer smaller (tot 100 meter).

Corridor

- Begroeiing corridor: kleinschalig agrarisch gebied met vochtige weilanden, houtwallen, singels, lanen, bosjes en dergelijke.
- Minimale breedte corridor: minimaal 500 meter, over een korte afstand mag de corridor smaller zijn (tot 100 meter breed).
- In de corridor bestaat tenminste 5% van de oppervlakte uit bos en houtwal. Per km is dit 2.5 ha.
- Maximale lengte corridor: 7,5 km
- Maximale onderbreking corridor: 1 km; voor boomarter echter hooguit 100 m.
- Landschap in onderbreking: geen water, infrastructuur en dichte bebouwing.
- Barrières: drukke wegen vormen geen absolute barrière. Wel bemoeilijken drukke wegen de dispersie en eisen zulke wegen veel slachtoffers. Daarom zijn op plaatsen waar een verbindingzone een drukke weg kruist mitigerende maatregelen noodzakelijk. Dassen maken gebruik van tunnels en ecoducten.

3 EFFECTEN

3.1 Functionaliteit plangebied

Het terrein is in de huidige staat weliswaar groen en ruimtelijk, maar bestaat in feite uit soortenarm gazon met een aantal opgekroonde bomen. Dekking ontbreekt met name in de oostelijke helft. In de westelijke helft is enige dekking aanwezig in de vorm van beukenheggetjes. Het terrein is alleen goed passeerbaar voor kleinere dieren, omdat de perceelgrens is afgerasterd met een hoog, gazen hekwerk. Ten noordoosten van het plangebied staan aan de Bielheimerweg nog enkele woningen die ook over een afrastering beschikken. In de praktijk zullen daarom vooral het kerngebied van de EHS ten noordoosten van de cluster woningen en de oever van de Bielheimerbeek ten zuiden van de Gaanderenseweg als verbindingzone fungeren. Dit wordt versterkt door het feit dat het kerngebied van de EHS aansluit op een groot besloten gebied, terwijl het landschap langs de Gaanderenseweg zich kenmerkt door grootschalige landbouwpercelen en weinig landschapselementen. Uit het voorgaande is af te leiden dat het plangebied in de huidige staat als verbindingzone een lage functionaliteit heeft.

Ook de potentie van het terrein is klein. In vergelijking tot agrarische participanten zijn de mogelijkheden van het terrein gering vanwege de bedrijfsbestemming in relatie tot de beperkte oppervlakte. De beperkte oppervlakte van het perceel betekent bovendien dat zowel negatieve als positieve wijzigingen van beheer en inrichting een geringe uitwerking hebben op de EVZ.

3.2 Effecten ingreep

Het belangrijkste effect van het plan is oppervlakteverlies door de realisatie van een woning. De overlap met het GNN bedraagt volgens het huidige plan slechts 4 vierkante meter. Door een kleine wijziging van het bouwvlak is een overlap met het GNN te voorkomen. Het is gebruikelijk om erven te exclaveren van het GNN. Op advies van de provincie wordt een verzoek tot exclavering ingediend. De verwachting is dat de provincie hierover positief besluit.

Het oppervlakteverlies aan GO en EVZ bedraagt circa 121 m². Wanneer rekening wordt gehouden met de 74 m² die onder de huidige bestemming bijgebouwd mag worden, bedraagt het oppervlakteverlies in feite maar 47 m². Omdat het één vrijstaande woning betreft, conflicteert het plan niet met het voorschrift dat in de EVZ geen dichte bebouwing mag voorkomen.

De bebouwing betekent tevens een verkleining van de effectieve breedte van de verbindingzone. Ter hoogte van het plangebied is de EVZ circa 1.300 meter breed. Het ruimtebeslag van de woning is dermate gering dat de breedte van de EVZ ruim boven de minimumeis van 100 meter blijft.

Bij toepassing van het afwegingskader voor de GO op de ingreep kan het volgende worden gesteld:

- De ingreep leidt niet tot vermindering van het areaal natuur, bos en landschapselementen.
- De ingreep leidt wel tot vermindering van het areaal dat is aangewezen voor de GO en de EVZ. De areaalvermindering is zeer gering.
- De ingreep heeft zo' n kleine versmalling van de EVZ tot gevolg, dat het het effect ervan op de uitwisselingsmogelijkheden voor flora en fauna is te verwaarlozen. De zone blijft vele malen breder dan de minimumeis van 100 meter. Op de uitwisselingsmogelijkheden voor grotere dieren heeft de ingreep geen effect, omdat het terrein voor deze soorten niet passeerbaar is.
- De ingreep is niet van invloed op de uitwisselingsmogelijkheden tussen de overige delen van de GNN.

- In het flora- en faunaonderzoek zijn geen strikter beschermde natuurwaarden gevonden. De ingreep leidt daarom niet tot vermindering van de kwaliteit soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen een ontheffing is vereist.
- De ingreep leidt niet tot vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden.
- De ingreep vormt geen belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
- De ingreep leidt niet tot verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren.
- De ingreep leidt niet tot verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden die voor de natuurdoeltypen gewenste situatie aantast.
- Het plangebied ligt niet in een stiltegebied. De ingreep leidt daarom niet tot verhoging van de geluidsbelasting in stiltegebieden.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Conclusies

Uit het onderzoek komen twee effecten naar voren die van invloed zijn op de GO. Ten eerste heeft de ingreep gevolgen voor het areaal van de GO en de EVZ. De vermindering is met maximaal 121 m² gering te noemen, terwijl het plan niet leidt tot dichte bebouwing binnen de EVZ. Hoewel de oppervlaktevermindering zeer klein is, gaat het wel om een kleinschalige nieuwvestiging in de GO. Het beschermingsregime van de GO schrijft voor dat een kleinschalige nieuwvestiging is toegestaan in combinatie met een substantiële verbetering van de kernkwaliteiten in hetzelfde of een gelijktijdig vastgesteld bestemmingsplan. Het plangebied heeft de functie bedrijfsterrein en de oppervlakte is beperkt. Er valt dan ook te concluderen dat de mogelijkheden voor substantiële verbetering van de kernkwaliteiten op het terrein zeer beperkt zijn.

Ten tweede beperkt de realisatie van een woning de effectieve breedte van de EVZ. Hieruit kan worden afgeleid dat het plan enige invloed heeft op de uitwisselingsmogelijkheden voor flora en fauna binnen de EVZ. De nieuwe woning leidt niet tot een onaanvaardbare versmalling van de EVZ tot onder de honderd meter. Verder zijn vraagtekens te plaatsen bij de actuele en potentiële functionaliteit van het plangebied als schakel in de verbindingzone. Het plangebied heeft een geringe oppervlakte en de bestemming bedrijfsterrein. In vergelijking met agrarische participanten, die over grote oppervlakten grond beschikken, zijn de mogelijkheden om bij te dragen aan de EHS zeer gering. Het huidige beheer van het terrein is niet gunstig voor flora en dus ook niet voor de uitwisseling van flora binnen de verbindingzone. Het terrein heeft een open inrichting met permanent korte vegetatie. Met name voor insecten en trage fauna is het plangebied weinig aantrekkelijk. Voor grotere grondgebonden dieren is het terrein niet of nauwelijks passeerbaar. Ten slotte grenst het plangebied aan open landbouwgebieden. In de praktijk zal uitwisseling vooral plaatsvinden in het aangrenzende kerngebied van de EHS en langs de Bielheimerbeek. Op grond van deze kenmerken kan worden gesteld dat de invloed van het plan op de uitwisselingsmogelijkheden binnen de verbindingzone discutabel is.

Het is niet vereist dat een verbindingzone volledig uit natuur bestaat. In de zone moeten voldoende functionele elementen aanwezig zijn om uitwisseling van planten en dieren mogelijk te maken, zoals extensieve weilanden, houtwallen en bosjes. Het plan leidt niet tot verlies van dergelijke elementen, terwijl het oppervlakteverlies gering is. Op grond hiervan is geconcludeerd dat het verlies aan areaal een te verwaarlozen effect heeft op de functionaliteit van de verbindingzone. Enig effect op de uitwisselingsmogelijkheden is niet uit te sluiten. Het is echter wel uitgesloten dat het plan verstrekkende gevolgen heeft op de uitwisseling binnen de zone. In vergelijking met de huidige situatie is verbetering van de uitwisselingsmogelijkheden haalbaar, ondanks de realisatie van een extra woning. Op basis hiervan is geconcludeerd dat eventuele effecten op het functioneren van de verbindingzone zijn te mitigeren. In dat geval treden heeft het plan geen nadelige gevolgen voor de EVZ. In de volgende paragraaf worden aanbevelingen gedaan om de uitwisselingsmogelijkheden te verbeteren.

4.2 Aanbevelingen

GO

Strikt genomen dient een nieuwvestiging in de GO gepaard te gaan met een substantiële verbetering van de kernkwaliteiten van het gebied. Omdat de huidige en potentiële ecologische kwaliteiten van het terrein en de oppervlakte gering zijn, zal een substantiële verbetering van de kernkwaliteiten buiten het plangebied gerealiseerd moeten worden.

Er zijn vraagtekens te zetten bij de status van het terrein als onderdeel van de GO en de EVZ. Het terrein heeft een geringe oppervlakte en is gelegen aan de rand van de GO en

EVZ. Verder is de huidige bestemming detailhandel slecht te combineren met natuurdoelen. Om deze reden valt te stellen dat de toegevoegde waarde van het perceel voor de GO en de EVZ heel beperkt zijn. Omliggende erven en het bedrijfsterrein van Vitens zijn om deze redenen ook geëxclaveerd (fig. 7). In overeenstemming met de aangrenzende erven, zou het logischer zijn om de GO- en EVZ-status van het plangebied op te heffen. Er wordt aanbevolen om een verzoek bij de provincie in te dienen om het plangebied te exclaveren.

Figuur 7: Omgeving van het plangebied (rood) met beschermde gebieden in groen en geëxclaveerde erven en bedrijfsterrein Vitens in grijs.

LITERATUURLIJST

- Omgevingsverordening Gelderland (december 2015). Provincie Gelderland
- www.gelderland.nl
- www.ndff.nl

BIJLAGE I. Kernkwaliteiten GNN deelgebied 36

36 Boven Slinge en Slangenburg

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Overwegend kleinschalig kampenlandschap en wat grootschaliger heideontginnings- en ruilverkavelingslandschap met de Boven-Slinge
- De evz Boven-Slinge verbindt dit gebied met het land van Winterswijk en Duitsland; modellen: das, kamsalamander, ijsvogelvlinder en winde
- De evz Oude IJssel-oost verbindt dit gebied met de IJssel en de Veluwe en naar het zuiden met Duitsland; modellen: das en winde
- De evz Montferland - De Wrange verbindt Slangenburg met Montferland; model: das
- Parel Slangenburg: oud bos op vochtige leemgrond met een rijke ondergroei, oud landgoed met abdij
- kernkwaliteiten Beschermd Natuurmonument Nb-wet en parel De Zumpe: kwelgebied met waardevol beekbegeleidend bos en broekbos en een klein deel schraal grasland; goede amfibieënpopulatie met o.m. kamsalamander
- leefgebied steenuil
- leefgebied kamsalamander
- bijzondere, langgerekte dekzandrug: Romienendiek aan de noordzijde
- bij Aalten de rand van het Oost-Nederlands Plateau met duidelijk herkenbaar hoogteverschil; onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk
- cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de landgoederen, beken, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels en boerderijen
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Aardkundige waarden

+: Terras en terrasrand Aalten - Eibergen; Hallse rug (Romeinse Diek); Het Goor; Rivierduincomplex bij Doetinchem

Waardevol open gebied of verkaveling

+

Parel

+

Natte landnatuur

ja

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling droge en vochtige bossen met bijbehorende flora en fauna
- ontwikkeling dotterbloemhooiland en blauwgraslanden met bijbehorende flora en fauna
- ontwikkeling ecologische verbinding Boven-Slinge met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels
- ontwikkeling ecologische verbinding Oude IJssel-oost en Montferland - Slangenburg met bosjes en singels
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking A18-N18, N318, N313 en N317
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden
- ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën, poelen
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen, kavelpatronen, boerderijen) en beheersvormen
- ontwikkeling ecosysteemdiensten

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling ecologische verbinding Boven-Slinge met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels
- ontwikkeling ecologische verbinding Oude IJssel-oost met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking A18-N18, N318, N313 en N317
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden
- ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën, poelen
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen, kavelpatronen, boerderijen) en beheersvormen
- ontwikkeling ecosysteemdiensten

Ecologische verbindingen met evz-model

7. Boven Slinge (Duitsland - Winterswijk - IJssel): das, kamsalamander, ijsvogelvlinder, winde 12. Oude IJssel Oost (Duitsland - IJssel): das, windeijsvogelvlinder, winde 14. Montferland - Slangenburg: das